

**Flora- en faunaonderzoek op en bij het voormalige kazerneterrein te
Blerick (Gemeente Venlo)**



In opdracht van:
De Gemeente Venlo

Mei 2011
J.P.M. Hovens, G. Lenstra, R.J.H. Snijders
& J.H.S. Rijdsdijk

Inhoud

1	Inleiding.....	2
2	Beleidskader.....	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Flora- en faunawet.....	3
2.3	Natuurbeschermingswet 1998.....	4
3	Werkwijze.....	6
3.1	Beschrijving van het plangebied.....	6
3.2	Veldinventarisatie.....	6
4	Resultaten inventarisatie.....	8
4.1	Resultaten beleidsinventarisatie.....	8
4.2	Resultaten veldinventarisatie.....	8
5	Effecten van de voorgenomen ingreep.....	12
5.1	De ingreep.....	12
5.2	Effecten op algemene beschermde soorten in het plangebied.....	12
5.3	Effecten op algemene broedvogels.....	12
5.4	Effecten op de meeste strenger beschermde broedvogels.....	12
5.5	Effecten op vleermuizen.....	13
6	Consequenties vanuit de wet- en regelgeving.....	14
6.1	Flora- en faunawet.....	14
6.2	Overige regelgeving.....	16
	Literatuur.....	17

1 Inleiding

Onderzoeksvragen

De Gemeente Venlo wil het voormalige kazerneterrein en enkele aangrenzende terreinen een nieuwe bestemming geven en herinrichten. Faunaconsult is gevraagd het volgende aan te geven:

- welke beschermde dieren en planten komen mogelijk voor in het plangebied
- welke effecten heeft de voorgenomen ingreep
- kunnen negatieve effecten zoveel mogelijk worden gemitigeerd (verzacht)
- welke eventuele gevolgen zijn er met betrekking tot de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Natuurbeschermingswet en de EHS en op welke wijze kunnen die worden gecompenseerd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het huidige beleidskader en van de Flora- en faunawet. Hoofdstuk 3 beschrijft het plangebied en de werkwijze van de inventarisaties van de natuurwaarden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de beleids- en veldinventarisaties weergegeven en in hoofdstuk 5 de effecten van de voorgenomen ingreep op de aanwezige natuurwaarden. Hoofdstuk 6 behandelt de consequenties van wet- en regelgeving.

2 Beleidskader

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op het natuurbeleid van de diverse overheden, dat van belang is bij de voorgenomen herinrichting van het plangebied. Het natuur- en soortenbeleid is in Nederland geregeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Hiermee wordt onder andere invulling gegeven aan de Europese wet- en regelgeving, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Stb. 1998, 402) is op 1 april 2002 in werking is getreden. Deze wet bundelt onder meer de bepalingen over soortenbescherming die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, namelijk de Vogelwet 1936, de Jachtwet, (de oude) Natuurbeschermingswet, de Nuttige Dierenwet 1914 en de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van circa 500 plant- en diersoorten. Het gaat hierbij om alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen en enkele bij AMvB (Stb. 523, 2000) speciaal aangewezen plant- en diersoorten. Uitgangspunt van de wet is het 'nee, tenzij'-beginsel. Slechts voor een beperkt aantal handelingen kan op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet ontheffing worden verleend van de verboden uit artikel 8 t/m 18 van de wet (voor zover hiervoor niet reeds op basis van een ander artikel vrijstelling of ontheffing kan worden verleend). Voorwaarde daarbij is dat met de voorgenomen activiteit geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Kort gezegd worden de onder de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten in drie categorieën opgedeeld, met elk een ander regime wat betreft ontheffingen:

- algemene soorten (FF1);
- overige soorten (FF2);
- streng beschermde soorten (FF3).

De categorie 'algemene soorten' –zoals mol en konijn - is voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag.

De categorie 'overige soorten' is eveneens voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits die activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) goedgekeurde gedragscode. In zo'n code geeft een sector zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen, bijvoorbeeld: altijd eerst inventariseren waar de soorten precies voorkomen en daar met de werkzaamheden rekening mee houden, bijvoorbeeld door een hol af te schermen of de standplaats van planten aan te geven. Voor ingrepen waarvoor geen goedgekeurde gedragscode bestaat, moet ten aanzien van verblijfplaatsen van beschermde soorten uit de categorie 'overige soorten', een ontheffing worden aangevraagd. Daarbij kan worden volstaan met een zogenaamde lichte toetsing. Dat houdt in dat de voorgenomen maatregelen 'geen afbreuk doen aan gunstige staat van instandhouding van de soort'.

De categorie 'streng beschermde soorten' omvat de soorten die worden genoemd in bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Voor de categorie 'streng beschermde soorten' wordt slechts in een beperkt aantal situaties een vrijstelling verleend. Voor bijlage 1 soorten wordt getoetst aan de volgende drie criteria (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005):

- 1) er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 2) er is geen goed alternatief
- 3) de activiteit past binnen een van de hierna genoemde belangen:
 - Onderzoek en onderwijs;
 - Repopulatie en herintroductie;

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van openbaar belang;
- Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
- Bestendig gebruik;
- Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Deze drie criteria vormen de zg. uitgebreide toets en aan alle drie moet worden voldaan. Als het gaat om een ontheffingsaanvraag in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en het gaat om streng beschermde soorten en/of vogels, dan wordt extra getoetst op een vierde criterium:

4) de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van ‘zorgvuldig handelen’

Voor ruimtelijke maatregelen kan men ten aanzien van streng beschermde soorten uit Bijlage IV van de Habitatrictlijn ontheffing krijgen op grond van belangen die zijn opgenomen in de Habitatrictlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Volksgezondheid of openbare veiligheid
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor ruimtelijke maatregelen kan men ten aanzien van vogels ontheffing krijgen op grond van belangen die zijn opgenomen in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Veiligheid van het luchtverkeer
- Volksgezondheid of openbare veiligheid

2.3 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurbeschermingswet 1998 beschermt verschillende soorten gebieden

De eerste Natuurbeschermingswet in Nederland dateert van 1967, deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen, onder andere door het aanwijzen van beschermde natuurmonumenten. Deze oorspronkelijke natuurbeschermingswet is in 1998 vervangen en sindsdien richt de wet zich nog uitsluitend op de bescherming van gebieden.

De bepalingen van de Europese Vogel- en Habitatrictlijn (tezamen genoemd “Natura 2000”) zijn geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet. Zodoende is het Europese beleid ten aanzien van natuurbescherming in de Nederlandse wet verankerd. De Natuurbeschermingswet regelt de aanwijzing en bescherming van de volgende soorten gebieden:

- Vogel- en Habitatrictlijngebieden (samen zijn dit de Natura 2000-gebieden);
- Beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands (RAMSAR Conventie).

De Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder op de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. In de richtlijn worden nadere regels gesteld aan de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten. Een aantal gebieden is hierbij aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het ecologische netwerk van natuurgebieden in Europa. Voor beschermde vogelsoorten kan geen ontheffing worden aangevraagd voor uitvoering van werkzaamheden.

De Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats, habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van deze richtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Bijlage IV vermeldt in het wild voorkomende kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die strikt beschermd moeten worden.

Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn vormen samen Natura 2000. Alle lidstaten van de Europese Unie wijzen beschermde natuurgebieden aan die waardevol zijn voor het behoud van biodiversiteit in Europa. Nederland zal aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging maken rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheersplannen opstellen. Deze beheersplannen maken duidelijk welke activiteiten wel en niet mogelijk zijn in en om die gebieden.

Beschermde natuurmonumenten

Met de aanwijzing van Natura 2000-gebieden zullen Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met zo'n aanwijzing komen te vervallen. De buiten de Natura 2000 gebieden gelegen Beschermde Natuurmonumenten blijven bestaan. Beschermde Natuurmonumenten zijn als zodanig aangewezen vanwege de aanwezigheid van grote ecologische waarden.

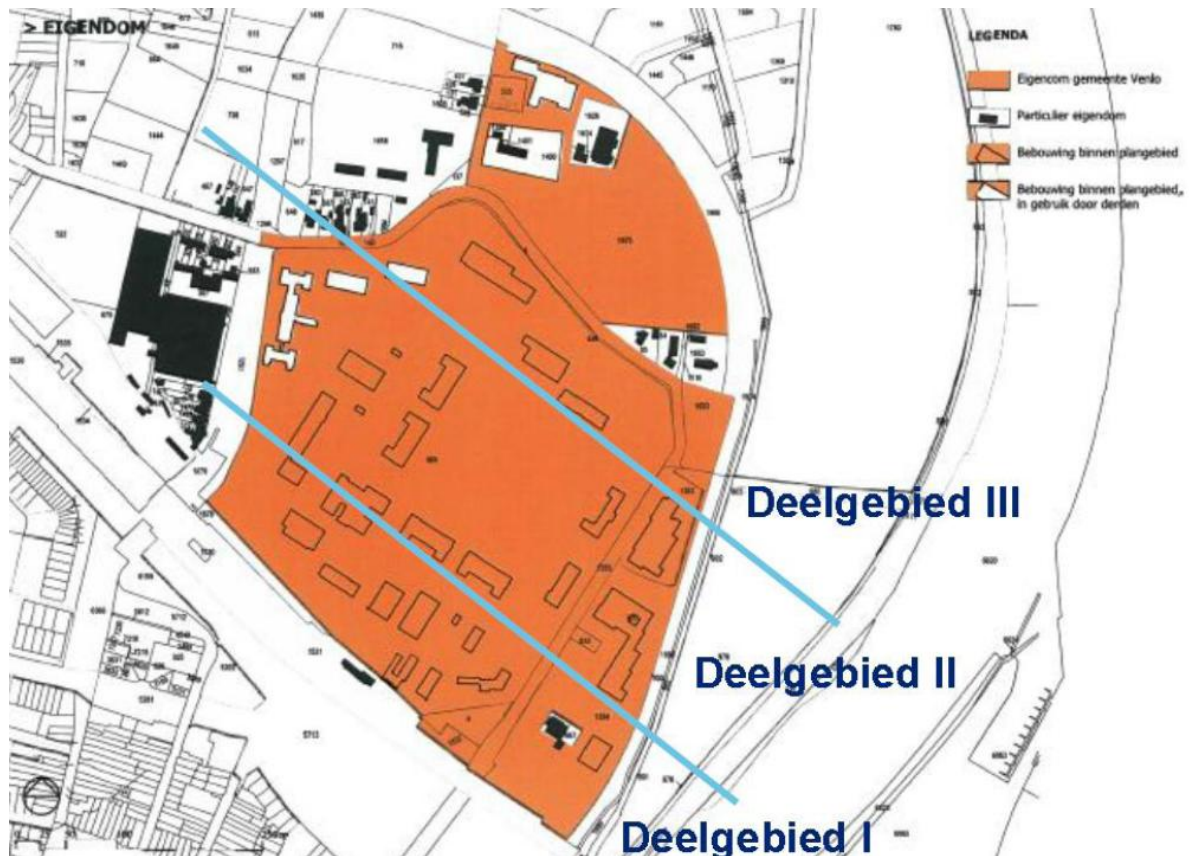
Wetlands (RAMSAR Conventie)

De Ramsar-conventie is een internationale overeenkomst inzake watergebieden (draslanden) die van internationale betekenis zijn, in het bijzonder als woongebied voor watervogels. Een groot deel van deze beschermde wetlands is in Nederland ook al als Natura 2000 gebied aangewezen.

3 Werkwijze

3.1 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is weergegeven in figuur 1.



Figuur 1. Het plangebied (oranje weergegeven)

Plangebied

Het plangebied bestaat grotendeels uit het voormalige kazerneterrein, dat is ingericht met gebouwen, verharding (een groot plein en wegen), gazons, plantsoenen en laanbomen. Het oostelijk deel van het plangebied bevindt zich buiten het voormalige kazerneterrein en is ingericht met enkele bedrijfsgebouwen en een school. Aan de noordoostzijde (in deelgebied 3) bevindt zich een weiland dat wordt begraasd door paarden. Ook zijn hier enkele woningen aanwezig. In het plangebied groeien algemene planten als grote brandnetel, hondsdrif, bezemkruid, speerdistel, Sint Janskruid, paardenbloem en (op een van de oude gebouwen) gewone muurvaren.

Omgeving

De omgeving rond het plangebied bestaat grotendeels uit de bebouwde kom van Blerick. Aan de oostzijde bevindt zich de Maasuiterswaard, waar Galloway runderen grazen. Aan de zuidwestzijde bevindt zich het spoor.

3.2 Veldinventarisatie

Op 29 april 2010 heeft Faunaconsult het plangebied en directe omgeving bezocht voor een quickscan en inventarisatie van beschermde planten en vogels (op geluid). Daarbij werden de aanwezige biotopen beoordeeld op hun geschiktheid als habitat voor beschermde dier- en plantensoorten. Tevens werd er gezocht naar (tekenen van aanwezigheid van) beschermde planten, zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën. Met betrekking tot zoogdieren werd speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, holen, en potentieel geschikte verblijfplaatsen.

Eventuele vleermuis-, steenmarter- en uilenverblijven werden zo goed mogelijk in kaart gebracht door geschikte ruimten met behulp van een zaklamp te inspecteren. Daarbij werd gezocht naar vleermuizen, uitwerpselen, eierschalen, vogelnesten en andere sporen.

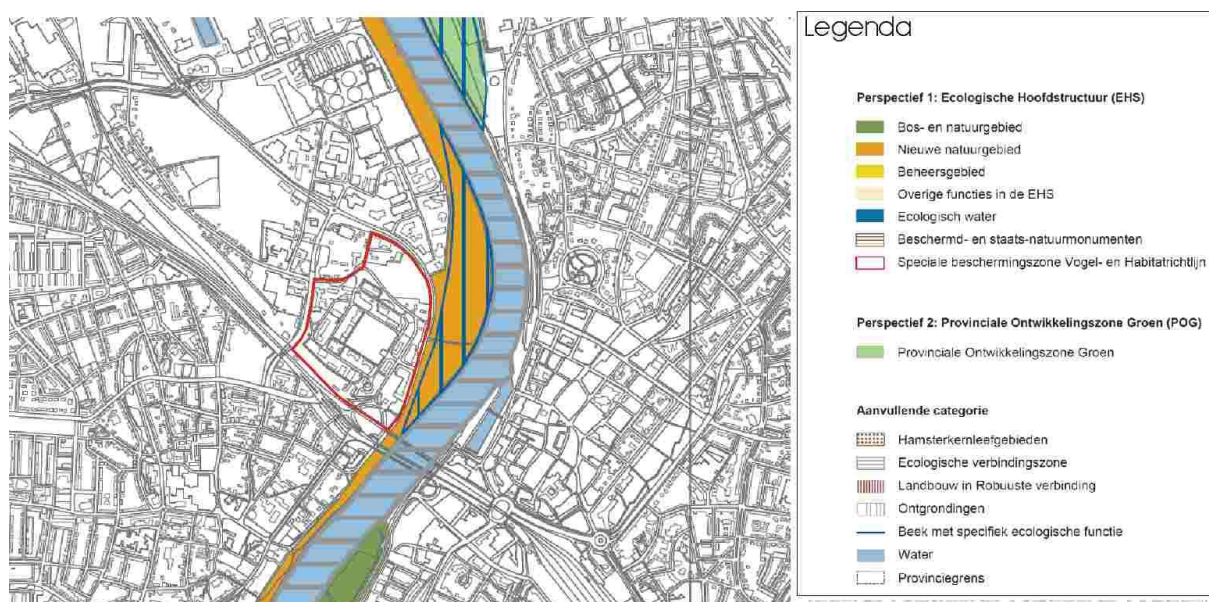
Alle deelgebieden zijn gedurende meerdere nachten onderzocht op het voorkomen van vleermuizen: Deelgebied 1 in de nachten van 28 op 29 juni 2010, 23 op 24 juni 2010 en 6 op 7 september 2010; Deelgebied 2 in de nachten van 27 op 28 september 2010, 20 op 21 april 2011 en 16 op 17 mei 2011; Deelgebied 3 in de nacht van 11 op 12 juni 2010 en in de nacht van 27 op 28 september 2010. In de avonden voor- en ochtenden na het vleermuizenonderzoek zijn tevens alle territorium- en nestindicerende waarnemingen bijzondere vogels (vogels waarvan het nest jaarrond is beschermd en vogels waarvan Dienst Regelingen (2009b) een omgevingsscan eist) in kaart gebracht.

Aan de hand van relevante (verspreidings)literatuur (Bijlsma et al., 2001; Bos et al., 2006; Broekhuizen et al., 1992; Limpens et al., 1997; RAVON, 2001, 2003, 2004, 2006 en 2007; Van Roomen et al., 2000 en SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002; Van der Coelen, 1992; Buggenum et al., 2009) is vervolgens ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen.

4 Resultaten inventarisatie

4.1 Resultaten beleidsinventarisatie

Het plangebied behoort niet tot de EHS (Ecologische HoofdStructuur), POG of een Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijngebied en valt ook niet onder de Natuurbeschermingswet. De nabijgelegen Maasuitewaard valt binnen de EHS, in de categorie Nieuw natuurgebied.



Figuur 2. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van de EHS, POG en Vogel- en Habitatrichtlijngebieden

4.2 Resultaten veldinventarisatie

Vleermuizen

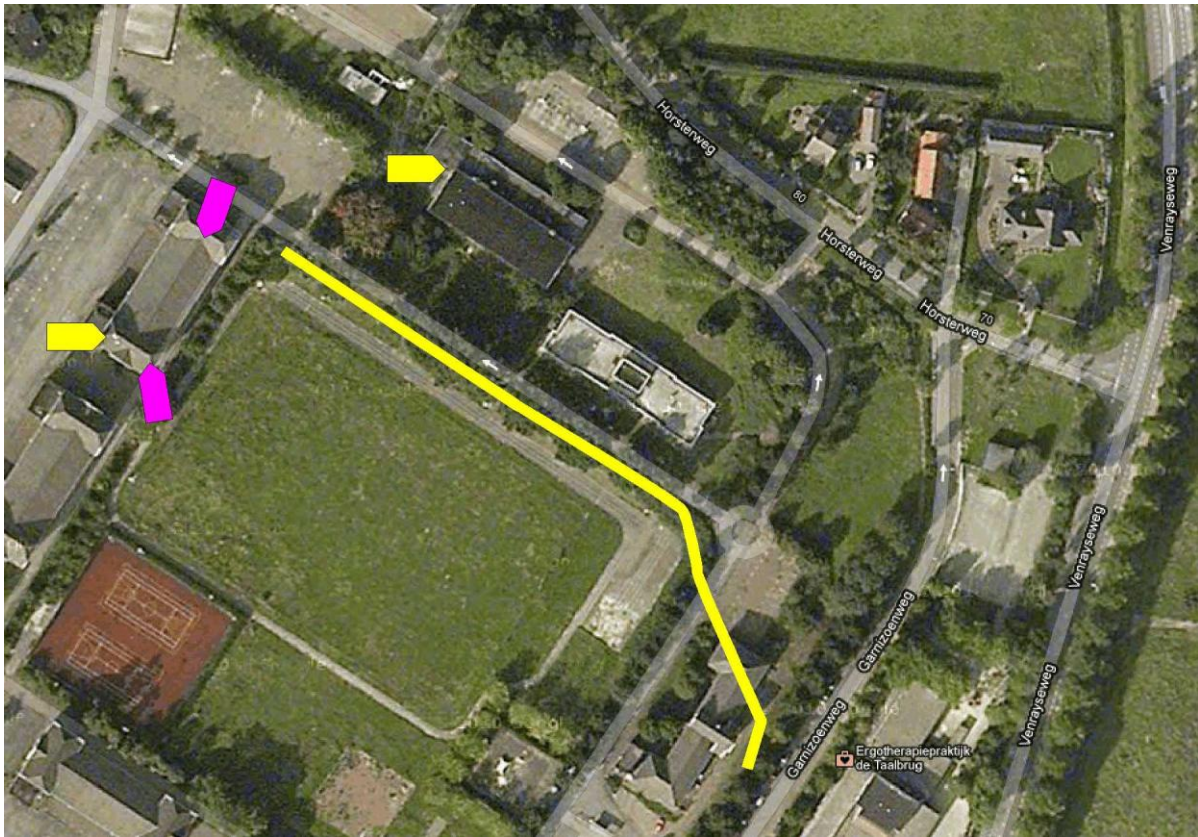
Deelgebied 1 is gedurende drie nachten onderzocht op het voorkomen van vleermuizen. Daarbij werden elke nacht 3 tot 5 gewone dwergvleermuizen in het deelgebied waargenomen. Gedurende de tweede onderzoeksnacht werden tevens 3 sociaal jagende grootoorvleermuizen waargenomen. Zwermende of in- of uitvliegende vleermuizen werden niet waargenomen, ook werden er geen vaste vliegroutes in het plangebied waargenomen. Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in deelgebied 1 is dus volledig uitgesloten.

Deelgebied 2 is gedurende drie nachten op vleermuizen onderzocht. Daarbij werden iedere nacht gewone dwergvleermuizen waargenomen. In de tweede nacht werd daarnaast een laatvlieger waargenomen en in de derde nacht werden drie ruige dwergvleermuizen waargenomen. In de ochtend van 21 april 2011 vlogen er drie gewone dwergvleermuizen het dak van gebouw F in. In de avond van 16 mei vloog uit dit gebouw één gewone dwergvleermuis uit en één uit het ernaast gelegen gebouw. De rij bomen naast het voormalige kazerneplein werd in de avond van 16 mei door drie ruige dwergvleermuizen gebruikt om sociaal te jagen en door circa 8 gewone dwergvleermuizen als vaste vliegroute. Ook in de ochtend erna werden deze bomen als vaste vliegroute van een vergelijkbaar aantal gewone dwergvleermuizen gebruikt.

Deelgebied 3 is gedurende twee nachten op het voorkomen van vleermuizen onderzocht. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen werden daarbij niet aangetroffen, wel werden er enkel gewone dwergvleermuizen kortstondig in dit deelgebied waargenomen.

Samenvattend zijn er vijf vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis gevonden, alle liggen deze in deelgebied 2. Het gaat om vier dagverblijven van solitaire gewone dwergvleermuizen

en een vaste vliegroute van de gewone dwergvleermuis. Figuur 3 geeft de ligging van de vaste rust- en verblijfplaatsen weer.



Figuur 3. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (paarse pijlen = invliegplaatsen op 21 april, gele pijlen = uitvliegplaatsen op 16 mei, gele lijn = vaste vliegroute)

Tabel 1. Vleermuissoorten die een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)			X

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

Overige zoogdieren

Steenmarteruitwerpselen, eekhoornnesten of dassensporen en -holen zijn in het plangebied niet aangetroffen. Overige sporen, wissels, uitwerpselen etc. van andere zoogdieren, die behoren tot de categorieën ‘streng beschermde soorten’ of ‘overige soorten’ zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. In het plangebied leeft een groot aantal konijnen. Daarnaast is het mogelijk dat een aantal algemeen in Nederland voorkomende zoogdiersoorten in het plangebied voorkomt. Tabel 1 geeft de zoogdiersoorten die mogelijk een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben.

Tabel 1. Beschermde zoogdiersoorten die mogelijk een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)	X		
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	X		
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	X		
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	X		
Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	X		
Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>)	X		
Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	X		
Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)	X		

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

Vogels

Territorium indicerende waarnemingen en nesten van vogels, waarvan een omgevingsscan wordt verlangd (Dienst Regelingen, 2009b), zijn weergegeven in figuur 3. Het gaat om de volgende territoriumindicerende waarnemingen en/of bewoonde nesten: 2 spreekwennest, 5 pimpelmezen, 5 koolmezen, 2 zwarte roodstaarten, 6 boomkruipers, 3 eksternest, 1 gekraagde roodstaart, 16 huiszwaluwnest, 1 holenduif.

Van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond wordt beschermd is alleen de huismus waargenomen. Van deze soort werden 39 individuen in en rond het plangebied waargenomen en er zijn waarschijnlijk meerdere nesten aanwezig in de daken van de oudere gebouwen. Overige jaarrond beschermde vogelnest zijn niet waargenomen in het plangebied. Het is echter goed mogelijk dat er gierzwaluwen nesten in de gebouwen in deelgebied 2. Tabel 2 geeft de vogelsoorten die in het plangebied broeden en waarvan het nest jaarrond wordt beschermd.

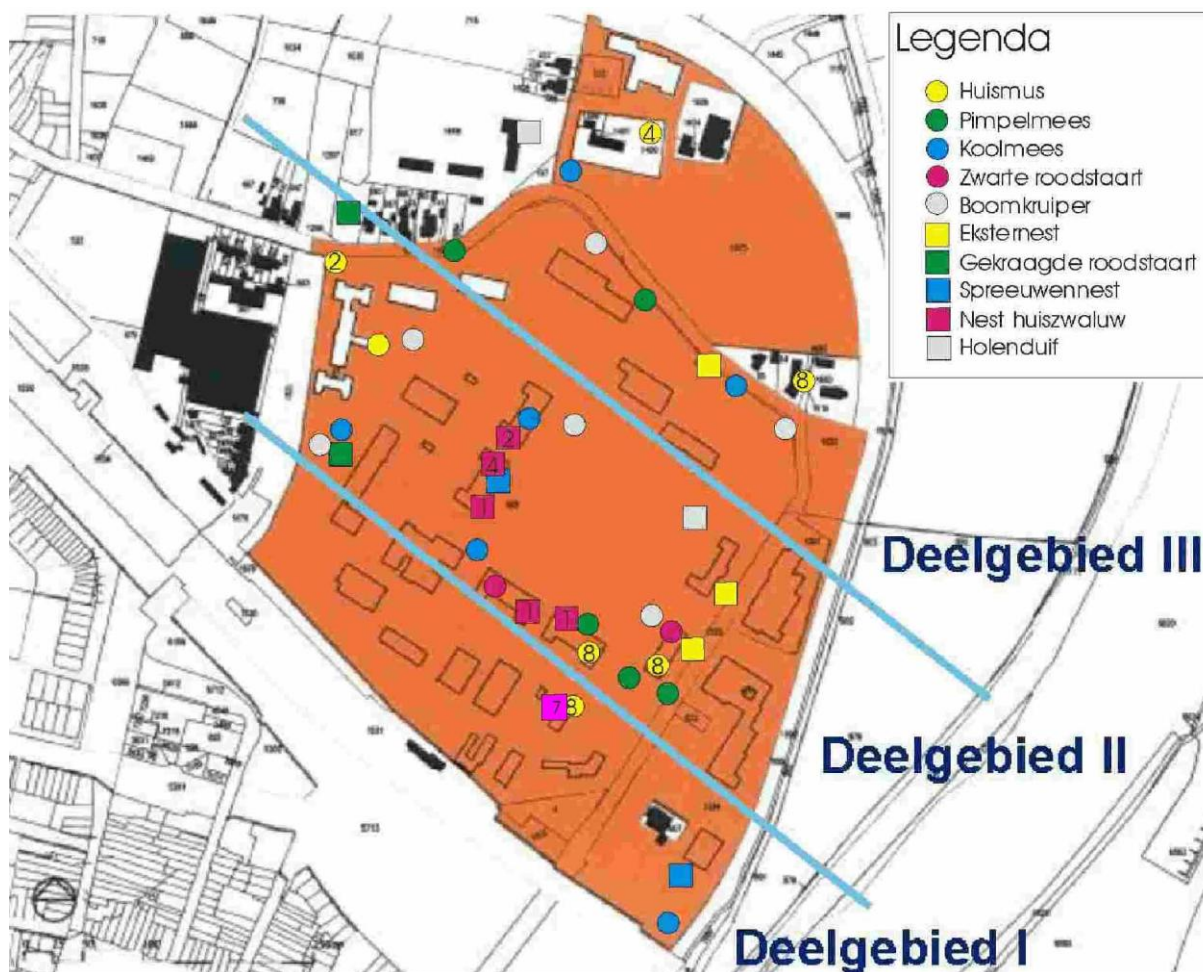
Tabel 2. In het plangebied voorkomende vogels waarvan het nest en de habitat jaarrond als een vaste rust- en verblijfplaats wordt gezien. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Huisumus (<i>Passer domesticus</i>)			X

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten



Figuur 3. Nesten en territoriumindicerende waarnemingen van bijzondere vogels

Een aantal bomen, struiken en gebouwen in het plangebied bevat in de broedtijd nesten van algemene vogelsoorten. Tijdens het veldbezoek werden de volgende algemene soorten waargenomen: roodborst, putter, fitis, merel, vink, gaai, heggenmus, winterkoning, kauw, houtduif, tjiftjaf, zwartkop, groenling, grasmus, braamsluiper, fazant, Turkse tortel en goudvink.

Planten

In het plangebied werden alleen algemeen voorkomende plantensoorten waargenomen (zie paragraaf 3.1). Er zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen en de biotoop is daarvoor ook niet geschikt.

Overige beschermde soorten

In het plangebied zijn geen overige beschermde soorten waargenomen. Doordat er geen wateren aanwezig zijn, is het voorkomen van vissen of voortplantingswateren van amfibieën uitgesloten. Delen van het plangebied dienen waarschijnlijk als landhabitat van algemene amfibieënsoorten (zie tabel 3).

Tabel 3. (Potentieel) in het gebied voorkomende beschermde amfibiesoorten. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	X		
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	X		

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

5 Effecten van de voorgenomen ingreep

5.1 De ingreep

Het gebied zal in de periode tot 2025 worden getransformeerd tot "het Vistekaartje" van de stad. Functies op het gebied van leisure, pleasure, onderwijs en sport zullen op het terrein worden ondergebracht volgens het gekozen ruimtelijke ontwikkelingsmodel "de Lijnstad".

Onderdeel van de ontwikkelingsplannen is de realisatie van een Multifunctioneel centrum met daarbinnen een nieuw wedstrijdstadion voor voetbalclub VVV alsmede de nieuwbouw van ROC-Gildeopleidingen en Holland Casino. Zowel de rijksmonumentale gebouwen als de voormalige kazernegebouwen die direct gelegen zijn aan de west- en zuidzijde van de appelplaats zullen worden gehandhaafd. Dit geldt tevens voor de monumentale bomenrij aan de noordzijde langs de appelplaats. Inpassing en behoud van de karakteristieke dikke bomen in de nabijheid van de Marrechausseekazerne is eveneens vertrekpunt bij de herontwikkeling. Het terrein, met een totale grootte van ca 22 ha, zal als geheel een parkachtige setting krijgen met bijzondere aandacht voor een kwalitatief hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte en de gebouwen daarbinnen.

5.2 Effecten op algemene beschermde soorten in het plangebied

In het plangebied komen geen beschermde planten voor. Het foerageergebied van enkele algemeen voorkomende beschermde zoogdieren en amfibieën zal tijdelijk (deels) verdwijnen. Holen en individuen van algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën zullen hierbij mogelijk worden verstoord of verdwijnen. Voor al deze soorten biedt de directe omgeving van het plangebied voldoende andere foerageergebieden.

5.3 Effecten op algemene broedvogels

Het foerageergebied van enkele algemeen voorkomende beschermde vogels zal mogelijk (deels) verdwijnen. Voor al deze soorten biedt de directe omgeving van het plangebied voldoende andere foerageergebieden.

Door de vegetatie buiten het broedseizoen van de meeste vogelsoorten te verwijderen (dus buiten de periode 15 maart – 15 juli) wordt schade aan algemene vogelsoorten, eieren en vogelnesten voorkomen. Onder de dakpannen van de oudere gebouwen broeden diverse vogels. Ook broeden er mogelijk vogels in de grote stootvoegen van de nieuwere aanbouwen, rond het grote plein. Dakrenovaties van pannendaken en sloop van de nieuwere aanbouwen dienen daarom buiten het broedseizoen plaats te vinden, om schade aan nestelende vogels te voorkomen.

5.4 Effecten op de meeste strenger beschermde broedvogels

Met uitzondering van de holenduif wordt van de in figuur 3 gegeven vogels een omgevingsscan vereist (Dienst Regelingen, 2009b). Door de laanbomen rond het grote plein en op het marechausseeterrein te sparen, blijft er voldoende nestgelegenheid in het plangebied aanwezig voor de boomkruiper, pimpelmees, koolmees, ekster en spreeuw.

In het plangebied bevinden zich 16 huiszwaluwnesten. Deze bevinden zich onder de dakrand van een aantal oude gebouwen. Aan sporen op de muren van deze en andere oude gebouwen, is te zien dat hier in het verleden meer nesten hebben gezeten. Mogelijk zijn deze in het verleden verwijderd. Indien huiszwaluwnesten jaarlijks worden verwijderd, bestaat de kans dat de huiszwaluwen op den duur niet meer terugkeren. Door de onbewoonde nesten niet (meer) te verwijderen blijft er voldoende nestgelegenheid van de huiszwaluw in het plangebied aanwezig.

Een deel van het plangebied maakt deel uit van het territorium van een gekraagde roodstaart. Van deze soort werd een mannetje waargenomen, dat zowel in als net buiten het plangebied zong (zie figuur 3). De groep dikke kastanjbomen op het marechausseeterrein vervult hiervoor een belangrijke functie, omdat er net buiten het plangebied maar weinig broedbiotoop (bos) voor de gekraagde roodstaart

aanwezig is. Om het functionele leefgebied van de gekraagde roodstaart te behouden, is het noodzakelijk dat de dikke bomen op het terrein van de marechaussee behouden blijven.

Wegens gebruik van vogelschroot, leidt een eventuele renovatie van de pannendaken op de oudere gebouwen tot het verdwijnen van nesten van de huismus en de zwarte roodstaart. Omdat de grote spouwontluchtingsgaten van de nieuwere aanbouwen mogelijk nesten van de zwarte roodstaart bevatten, leidt de sloop van de aanbouwen mogelijk tot het verdwijnen van nesten van deze soort. Door bij dakrenovaties te voorzien in alternatieve nestgelegenheid voor de huismus, blijft er voldoende nestgelegenheid voor deze soort aanwezig. Voor de zwarte roodstaart bieden de gebouwen in de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatieve broedgelegenheid. Om schade aan huismussen, zwarte roodstaarten en hun eieren te voorkomen dienen dakrenovaties aan pannendaken, en sloop van de nieuwere aanbouwen buiten de broedtijd (buiten de periode 15 maart – 15 juli) te worden uitgevoerd.

5.5 Effecten op vleermuizen

In deelgebied 1 en 3 zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Bij de verdere planvorming in deze deelgebieden hoeft daarom geen rekening met vleermuizen te worden gehouden.

In deelgebied 2 zijn 4 dagverblijven van solitaire gewone dwergvleermuizen aanwezig. Vermoedelijk gaat het om de gootbetimmeringen en losse dakpannen. Om deze te behouden en schade te voorkomen mag er geen op het dak van deze gebouwen gerichte buitenverlichting worden gerealiseerd. Ook dient er bij eventuele renovatie op zorgvuldige wijze met de aanwezigheid van de soort te worden omgegaan, door een aangepaste werkwijze en behoud van de hoeveelheid dagrustplaatsen in het gebied.

De in figuur 3 aangeduide bomen langs het voormalig kazerneterrein dienen als vaste vliegroute voor de gewone dwergvleermuis. Deze bomen dienen te worden behouden, zodat het voortbestaan van deze vaste vliegroute niet in gevaar komt.

6 Consequenties vanuit de wet- en regelgeving

6.1 Flora- en faunawet

Beschermde dieren uit de categorie 'algemene soorten': vrijstelling

Voor het vernietigen van holen etc. en verstoren van beschermde zoogdieren van de categorie 'algemene soorten' voor ruimtelijke ingrepen, bestaat een vrijstelling op grond van 'AMvB artikel 75' van de Flora- en faunawet (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005). Er hoeft daarom geen ontheffing te worden aangevraagd.

Algemene vogels: geen directe schade

Door het verwijderen van de vegetatie, renovaties aan pannendaken en sloop van nieuwere aanbouwen buiten de periode 15 maart tot 15 juli (het broedseizoen van de meeste vogels) uit te voeren, wordt directe schade aan algemene vogels, hun nesten en eieren voorkomen. Doordat het nest van de meeste vogelsoorten buiten het broedseizoen door het Ministerie van LNV niet als een vaste rust- en verblijfplaats wordt gezien, is hier geen ontheffing voor nodig; deze soorten kunnen immers in en nabij het plangebied blijven nestelen.

Strenger beschermde vogels: lokale voortbestaan waarborgen, geen ontheffing nodig

Nesten van de in het plangebied broedende huiswaluw, zwarte roodstaart, boomkruiper, ekster, gekraagde roodstaart, koolmees, pimpelmees en spreeuw zijn niet jaarrond beschermd, maar het lokale voortbestaan van deze soorten dient middels een omgevingsscan te worden gewaarborgd (Dienst Regelingen, 2009b). Door onbewoonde huiswaluwnesten niet (meer) te verwijderen, blijft er voldoende nestgelegenheid voor de huiswaluw in het plangebied aanwezig. Voor de boomkruiper en de gekraagde roodstaart dienen de laanbomen rond het grote plein en de dikke bomen op het terrein van de marechaussee te worden behouden. Voor de overige soorten biedt de omgeving van het plangebied voldoende broedhabitat.

Huismus: bij dakrenovaties voorzien in nieuwe broedgelegenheid (desgewenst ontheffing aanvragen)

Door bij eventuele dakrenovaties aan pannendaken te voorzien in alternatieve broedgelegenheden, wordt het lokale voortbestaan van de huismus gewaarborgd. Indien er bij dakrenovaties per gebouw 8 vogelvides worden geplaatst, is het voortbestaan van de huismus gewaarborgd. In plaats van vogelvides kan ook worden gekozen voor het plaatsen van drie nestkasten per gebouw (elke nestkast biedt ruimte aan 3 broedparen). Deze nestkasten dienen tegen de aanwezige gebouwen worden gehangen. De vogelvides hebben het voordeel dat ze niet zichtbaar zijn van buitenaf. Vogelvides en nestkasten zijn te bestellen via www.vivara.nl.

Indien er volgens de hier gegeven aanbevelingen wordt gewerkt, is het niet nodig om voor de huismus een ontheffing op de Flora- en faunawet aan te vragen. Indien de gemeente het toch noodzakelijk vindt om een goedkeuring van het bevoegde gezag te ontvangen, dan kan er toch een ontheffing worden aangevraagd. Omdat de voorgenomen maatregelen niet als een in de Vogelrichtlijn genoemd belang worden gezien (zie hoofdstuk 2), kan er door Dienst Regelingen geen ontheffing worden afgegeven. Wel kan een positieve afwijzing van de ontheffingsaanvraag worden verkregen, waarin staat dat een ontheffing niet nodig is, omdat de hier beschreven mitigerende maatregelen er toe leiden dat het functionele leefgebied van de huismus intact blijft (Dienst Regelingen, 2009a en 2009c).

Dagrustplaatsen van de gewone dwergvleermuis: aangepaste werkwijze en eventueel mitigatie

De in deelgebied 2 aanwezige dagrustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (zie figuur 3) zijn beschermd en dienen daarom bij voorkeur te worden behouden. Hiertoe mag er geen op het dak van deze gebouwen gerichte buitenverlichting worden gerealiseerd. Bij een renovatie van dak of gootbetimmering van de betreffende gebouwen dient hoe dan ook rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van gewone dwergvleermuizen. Door de pannen of gootbetimmering handmatig te verwijderen en de werknemers vooraf te instrueren kan directe schade aan vleermuizen bij renovatie worden voorkomen.

Ook in het geval van sloop van één of beide gebouwen (met de dagrustverblijven van de gewone dwergvleermuis) is een aangepaste werkwijze nodig. Eén of enkele dagen voor de sloop dient te worden nagegaan of er vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn. Nadat alle vleermuizen zijn uitgevlogen dienen alle kleine openingen onder de dakrand te worden dichtgemaakt met terugslagkleppen (foliestrips, waarlangs vleermuizen wel naar buiten, maar niet meer naar binnen kunnen). Tevens dienen er gaten in het dak te worden gemaakt, zodat er een luchtstroom ontstaat onder de pannen. Hierdoor wordt het dak onaantrekkelijk als vleermuizenverblijf. Het ongeschikt maken van het vleermuizenverblijf dient plaats te vinden in de minst kwetsbare periode voor de gewone dwergvleermuis (buiten de winterslaap en buiten de kraamtijd): dus in de periode 15 maart – 15 mei of in de periode 15 juli – 15 oktober.

Indien de aanwezige gootbetimmering worden gerenoveerd of indien een of beide gebouwen worden gesloopt, is mitigatie voor het verlies aan dagrustplaatsen van de gewone dwergvleermuis noodzakelijk. Dat kan door op een geschikte nabijgelegen nieuwbouwlocatie stootvoegen met een minimale breedte van 2 cm te maken, op minimaal 3 meter hoogte. In de achterliggende spouw wordt het isolatiemateriaal (aan de stootvoegzijde) ruw afgewerkt, door over de volle breedte van het gebouw kippengaas van 1 m hoog te spannen. Indien het isolatiemateriaal bestaat uit glas- of steenwol, dan wordt dit (aan de stootvoegzijde) ruw afgewerkt, door over de volle breedte van het gebouw 1 m hoge ruwe platen van houtwolcement tegen de isolatie te schroeven. De vrije ruimte tussen de buitenmuur en het isolatiemateriaal inclusief platen, dient minimaal 2 cm breed te zijn.

In plaats van de vorige maatregel is mitigatie ook mogelijk door gebruik te maken van inbouwkasten van houtbeton van de firma's Schwegler, Waveka, Naturschutzbedarf Strobel of Hasselfeldt Naturschutz. In elk bouwblok dienen dan 2 van deze kasten op minimaal 3 m hoogte te worden ingemetseld, op een minimale afstand van 5 m van de dichtsbijzijnde lichtbron. Pas nadat de vervangende woonruimte is gecreëerd, mag het bestaande vleermuizenverblijf onklaar worden gemaakt voor de gewone dwergvleermuis.

Vaste vliegroute gewone dwergvleermuis: behouden

De in figuur 3 aangeduide bomen (gele lijn) dienen als vaste vliegroute voor de gewone dwergvleermuis. In het kader van de Flora- en faunawet wordt dit als een beschermde vaste rust- en verblijfplaats gezien. Om deze vaste vliegroute te behouden dient de laanstructuur te blijven behouden. Indien dit niet is gewenst, dan dient er voor de kap van de bomen in de nabijheid een alternatieve rij laanbomen te worden gerealiseerd.

Gewone dwergvleermuis: geen ontheffing mogelijk

Indien er volgens de hier gegeven aanbevelingen wordt gewerkt, is het niet nodig om voor de gewone dwergvleermuis een ontheffing op de Flora- en faunawet aan te vragen, omdat de hier beschreven mitigerende maatregelen er toe leiden dat het functionele leefgebied van deze soort intact blijft.

Indien de gemeente het toch noodzakelijk vindt om een goedkeuring van het bevoegde gezag te ontvangen, dan kan er toch een ontheffing worden aangevraagd. Omdat de voorgenomen maatregelen niet als een in de Habitatrichtlijn genoemd belang worden gezien (zie hoofdstuk 2), kan er door Dienst Regelingen geen ontheffing worden afgegeven. Wel kan een positieve afwijzing van de ontheffingsaanvraag worden verkregen, waarin staat dat een ontheffing niet nodig is, omdat de hier beschreven mitigerende maatregelen er toe leiden dat het functionele leefgebied van de gewone dwergvleermuis intact blijft (Dienst Regelingen, 2009a en 2009c).

Voorkomen doden of verwonden dieren

De in de Flora- en faunawet genoemde 'algemene zorgplicht' is ook op beschermde soorten uit de categorie 'algemene soorten' van toepassing. Beschermde diersoorten (ook die van de categorie 'algemene soorten') die tijdens het verwijderen van vegetatie en het vergraven van grond worden aangetroffen, moeten direct worden gevangen en na afloop van de werkzaamheden in het aangrenzende gebied worden vrijgelaten.

6.2 Overige regelgeving

Omdat er geen negatieve effecten op de EHS zijn te verwachten, zijn er geen bezwaren vanuit het provinciale natuurbeleid. Omdat er geen negatieve effecten op Natura 2000 gebieden zijn te verwachten en er geen beschermde natuurmonumenten in of in de directe nabijheid van het plangebied zijn, is er geen vergunning nodig op grond van de Natuurbeschermingswet (ex artikel 19d lid 1).

Literatuur

- Beersma, P., W. Beersma en A. van den Burg. 2007. Steenuilen. Vogelbescherming Nederland en Vogelbescherming België.
- Bijlsma, R.G., F. Hustings en K.C.J. Camphuysen. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff. 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden; European Invertebrate Survey, Leiden.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen (red.). 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV, Utrecht.
- Buggenum, H.J.M. van, R.P.G. Geraeds en A.J.W. Lenders (red.). 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980-2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Coelen, J.E.M. van der (red.). 1992. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht en RAVON, Nijmegen.
- Dienst Regelingen. 2009a. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Brief van 26 augustus 2009. Ondertekend door Teammanager Uitvoering Dienst Regelingen, B. Kluivingh-Deetman, namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009b. Bijlage aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009c. Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Hoogerwerf, G., R. Krekels en D. Heijkers. 2001. Notitie Methodiek Natuurcompensatie. Voor de stedelijke- en infraprojecten in het gebied Roermond-Oost e.o. Als uitwerking van de gezamenlijke en integrale natuurvisie Oost-Roermond e.o. Natuurbalans-Limens divergens, Nijmegen.
- Limpens, H.G.J.A., K. Mosterd en W. Bongers. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-A. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-B. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- RAVON. 2001. Waarnemingsoverzichten. RAVON 4: 61-76.
- RAVON, 2003. Waarnemingenoverzicht 2001. RAVON, 5: 47-64.
- RAVON, 2004. Waarnemingenoverzicht 2002. RAVON, 6: 33-48.
- RAVON, 2006. Waarnemingenoverzicht 2005. RAVON, 24: 46-64.
- RAVON, 2007. Waarnemingenoverzicht 2006. RAVON, 27: 46-64.
- Roomen, van, M.W.J., A. Boele, M.J.T van der Weide, E.A.J. van Winden en D. Zoetebier. 2000. Belangrijke vogelgebieden in Nederland, 1993-97. Actueel overzicht van Europese vogelwaarden in aangewezen en aan te wijzen speciale beschermingszones en andere belangrijke gebieden. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.